

MÓDULO: ARQUEOLOGIA PREHISTÒRICA DE LA MEDITERRÀNIA
ASIGNATURA: TEMPS I ESPAI AL NEOLÍTIC DE LA MEDITERRÀNIA

Código: 42306

Profesor: Anna Gómez Bach

maria.sana@uab.cat

telf. 935814310/935811958

Objectiu

Contextualització de les dades arqueològiques del Mediterrani al llarg del Neolític. Caracterització de la variable espai i temps al Neolític de la Mediterrània (Mediterrani Oriental i Mediterrani Occidental).

Introducció al marc cronològic: principals línies de recerca i límits a l'estudi.

Introducció al marc espacial: diversitat del registre material des d'una perspectiva espacial.

Programa

Sessió 1. Contextualització de les evidències arqueològiques del neolític mediterrani. Presentació de conjunts i exemplificació de la gran variabilitat tipològica i tecnològica de les diverses cultures materials.

Breu historiografia dels treballs realitzats (equips i tendències) i l'estat actual de la recerca (metodologies, noves línies i principals resultats).

Sessió 2. Presentació del marc cronològic. Cronologies relatives i absolutes. Tendències en la presentació de les dades cronològiques i lectura dels resultats. Breu presentació de les metodologies més utilitzades i principals limitacions a la recerca.

Sessió 3. Breu presentació teòrica del concepte d'espais, usos i gestió de l'espai al neolític. Presentació-mitjançant exemples- dels espais d'ocupació al neolític del mediterrani, entitat i preservació de les restes. Interpretació i línies de recerca principals.

Avaluació

Activitat d'avaluació sessió 1: activitat d'autoavaluació (identificació de grups culturals) i presentació de lectures a comentar (treball en grup).

Activitat d'avaluació sessió 2: utilització de les bases de dades amb cronologies disponibles on-line. Exercicis de cal·libració de datacions amb els programaris de tractament de dades OxCal, CalPal, Calib, etc. (treball autònom i treball en grup). Aula d'informàtica 504.

Activitat d'avaluació sessió 3: Treball a partir d'estudis de cas. Exercicis d'interpretació a partir de planimetries publicades i posterior contrastació amb les interpretacions publicades pels equips d'excavació que treballen en els jaciments. (treball autònom i treball en grup). Aula d'informàtica 504.

-Presentació dels treballs de C14.

-Comentari de text de l'article a escollir.

-Exercici de cal·libracions de la sessió 2.

Bibliografía

BERGER, J.F; GUILAINE, J. 2009: The 8200 cal BP abrupt environmental change and the Neolithic transition: A Mediterranean perspective. *Quaternary International* 200: 31-49.

BERNABEU, J.; BARTON, C.M.; PEREZ, M. 2001: A Taphonomic perspective on Neolithic Beginnings: Theory, Interpretation and Empirical Data in the Western Mediterranean. *Journal of Archaeological Science*, 28: 597-612.

BOCQUET-APPEL, J.P. 2011. The agricultural demographic transition during and after the agriculture inventions. *Current Anthropology*, Volume 52, Wenner-Gren Symposium Supplement 4, october 2011, pp.S497-S510.

PRICE, T.D.; BAR-YOSEF, O. 2011: The origin of agriculture: new data, new ideas. *Current Anthropology*, Volume 52, Wenner-Gren Symposium Supplement 4, october 2011. pp. S163-S174.

GEBEL, H.G.K. 2007: El surgimiento de sociedades sedentarias en el levante meridional del cercano oriente. *Boletín de Arqueología* n.11: 287-323.

KUIJT, I.; GORING-MORRIS, N. 2002: Foraging, farming and social complexity in the pre-Pottery Neolithic of the Southern Levant: A review and Syntesis. *Journal of World Prehistory*, vol. 16 n.4: 361-440.

WATKINS, T. 2010: New light on Neolithic revolution in south-west Asia. *Antiquity*, 84: 621-634.